

CHECKLIST: Lokale initiatieven rondom mentaal gezondheidsbeleid

Voor gemeenten

De checklist is bedoeld om gemeentes te helpen bij de beslissing over het geven van subsidies aan initiatieven rondom mentale gezondheid.

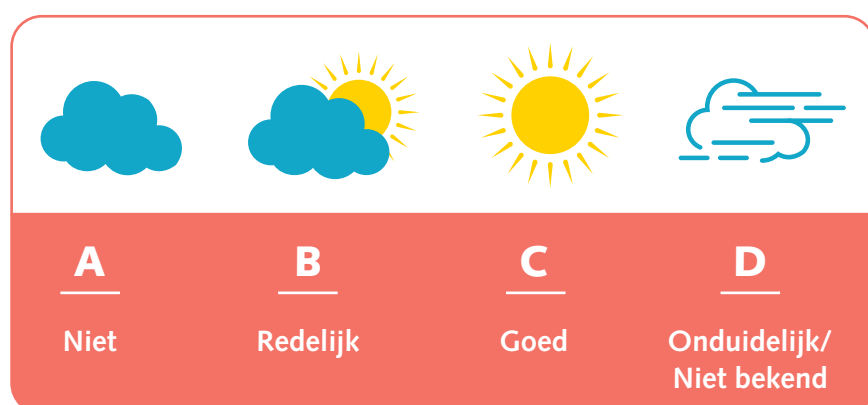
Als een initiatief (nog) niet bekend is bij een databank voor erkende interventies¹, kan het moeilijk zijn om te beslissen of het past bij het beleid van de gemeente en of het initiatief helpt. Deze checklist is een hulpmiddel bij het kiezen tussen lokale initiatieven voor mentale gezondheid die (nog) niet erkend zijn.

Na het invullen

Door onderstaande checklist in te vullen kun je zien of een initiatief onderdelen bevat die het veelbelovend, kansrijk of effectief maakt. De checklist geeft geen officieel oordeel, maar helpt bij de keuze.

Voor het invullen

Ga na wat er al gebeurt in uw gemeente en de gemeenten binnen uw regio. Bedenk wat de belangrijkste onderdelen zijn van een succesvol initiatief voor de huidige situatie. Is bijvoorbeeld een duurzame inzetbaarheid belangrijk voor jouw gemeente of dat het aansluit bij al lopende initiatieven in de gemeente? Of beide? Bekijk met behulp van de checklist of het initiatief hieraan voldoet.

**Raadpleeg
je GGD!**

Click op de rode knop om je te laten adviseren door jouw GGD. Of vul de checklist samen in met uw GGD-adviseur.

Help je ons met het verbeteren van de checklist?

Deze checklist is in doorontwikkeling. Vul [hier](#) een online vragenlijst in om je feedback te geven. De meest recent versie van de checklist vind je [hier](#).

¹ Denk aan: Loketgezondleven.nl (RIVM), Databank Effectieve Jeugdinterventies (NJI), Interventiebibliotheek (NCJ), Databank Effectieve sociale interventies (Movisie), Kenniscentrum Sport & Bewegen, GGD Apstore

A	B	C	D
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

1. Aansluiting bij gemeentelijk mentaal gezondheidsbeleid:

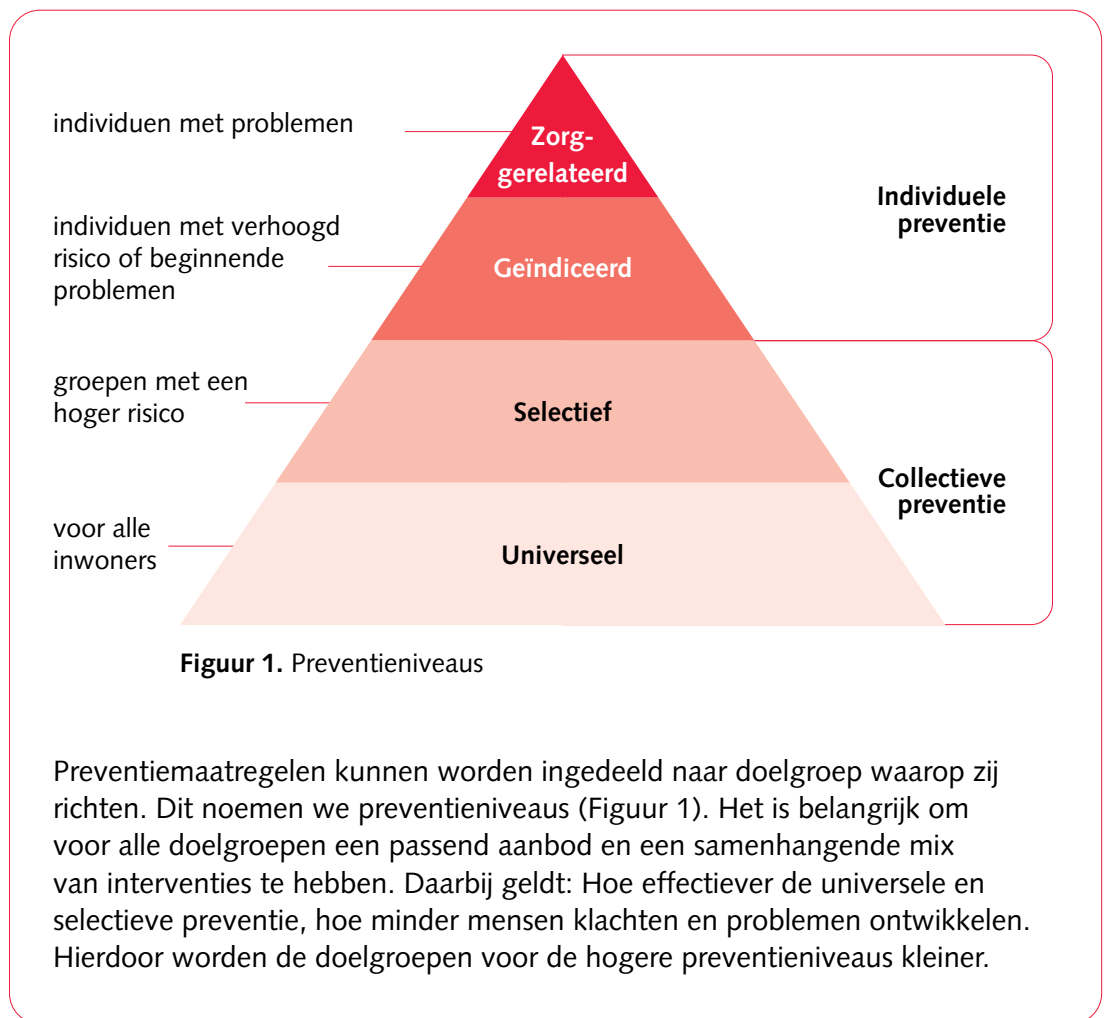
De doelen van het initiatief passen bij de beleidsdoelen van de gemeente.

De doelen van het initiatief sluiten aan bij de (eventuele) subsidieoproep van de gemeente.

Het initiatief past bij de gewenste doelgroep die de gemeente wil helpen.

Interventies hebben meer impact wanneer ze deel uitmaken van een samenhangende (integrale) aanpak in plaats van dat ze afzonderlijke aangeboden worden.

Het initiatief kan worden ingezet binnen een integrale (reeds lopende) aanpak.

Het initiatief valt binnen het preventieniveau:

- Collectieve preventie (universeel, selectief)
- Individuele preventie (geïndiceerd, zorggerelateerd)

Het initiatief past bij een samenhangende mix aan interventies en maatregelen die al in de gemeente uitgevoerd worden.

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

A B C D

2. Initiatiefnemers:

Wat willen de initiatiefnemers bereiken? Een gezamenlijk gedragen idee dat meerdere partners steunen, bedenken of uitvoeren kan het draagvlak en bereikbaarheid van de doelgroep vergroten.

De initiatiefnemer heeft geen zakelijke of persoonlijke belangen die tegen het doel van het initiatief ingaan.

Er is dus geen sprake van een belangenconflict, zoals een persoonlijk financieel belang bij de inzet ervan.

Er zijn andere partners betrokken bij het bedenken, ontwikkelen en/of uitvoeren van het initiatief.

Ga na welke en controleer ook hiervan eventuele belangenconflicten.

3. Beschrijving van opgave, doelgroep, doel en aanpak:

De opgave, het probleem of thema dat de initiatiefnemer wil aanpakken is duidelijk en eenduidig omschreven.

Bijvoorbeeld: toenemende stijging van stress, angst en depressie bij jongeren (12-18 jaar) in gemeente X.

De doelgroep is duidelijk en eenduidig omschreven.

De doelen zijn duidelijk en eenduidig omschreven.

Het is duidelijk uit welke concrete onderdelen het initiatief bestaat en hoelang het duurt.

4. Betrokkenheid doelgroep:

Het tijdig betrekken van de doelgroep bij het vormen, uitvoeren en evalueren van een initiatief is een belangrijke voorwaarde voor het slagen ervan. Zo sluit het initiatief beter aan bij de leefwereld en de behoeften van de doelgroep. Daarnaast zorgt het betrekken van de doelgroep bij een initiatief voor een groter draagvlak en betere bereikbaarheid van de doelgroep.

De doelgroep is betrokken bij de ontwikkeling van het initiatief.

De mensen die het initiatief uitvoeren zijn, of werken samen met, de doelgroep.

De evaluatie wordt samen met de doelgroep gedaan.

Er staat beschreven hoe initiatiefnemers de deelnemers willen bereiken.

Overweeg of deze manier inclusief genoeg is (denk bijvoorbeeld aan het bereiken van mensen die laaggeletterd of digibeet zijn, sociaaleconomische diversiteit, (fysieke) toegankelijkheid etc.).

A B C D

5. Randvoorwaarden uitvoering:

De tijdsinvestering en kosten zijn duidelijk en beschikbaar voor:

de gemeente.

de deelnemers.

Als de tijdsinvestering of kosten hoog zijn voor de doelgroep, kan dat deelname beïnvloeden.

de initiatiefnemers.

de uitvoerders (als de initiatiefnemers niet zelf de uitvoerders zijn)

Voor de begeleiding van het initiatief zijn gekwalificeerde professionals betrokken die het initiatief dragen en mede-vormgeven.

Het is duidelijk hoe de kwaliteit van de uitvoering wordt gecontroleerd.

Denk aan het opleiden van uitvoerders, een beroepscode of lerend werken/evalueren en doorontwikkelen op basis van voortschrijdend inzicht of opgehaalde feedback vanuit de doelgroep.

Er is (indien nodig) nazorg beschikbaar voor deelnemers.

Bepaalde onderwerpen kunnen vervelende reacties veroorzaken bij deelnemers. Denk aan onderwerpen als suïcide, scheiding, of armoede. Dan is passende nazorg noodzakelijk, bijvoorbeeld een nabespreking met de uitvoerders of verwijzing naar (hulp)organisaties in de regio.

6. Mogelijke effecten, onderbouwing en bewijs:

Bedenk of de beschreven positieve effecten wenselijk zijn en of eventuele nadelige effecten hier tegenop wegen.

Er is theoretische of praktische toelichting of bewijs gegeven over hoe het initiatief het doel kan bereiken bij de doelgroep.

Mogelijke positieve effecten op de doelgroep of op anderen zijn beschreven.

Er is nagedacht over mogelijke nadelige effecten op de doelgroep of op anderen.

- **Er is nagedacht over hoe deze te voorkomen zijn.**

A B C D

7. Evaluatie:

Door het initiatief (tussentijds) te evalueren, krijg je meer inzicht in de werkzaamheid. Ook zie je of het nodig is om elementen aan te passen. Overweeg een evaluatie op te nemen in de subsidievoorwaarden.

Er is beschreven hoe initiatiefnemers de beoogde en geformuleerde doelen evalueren.

Er is beschreven hoe initiatiefnemers de tevredenheid van deelnemers evalueren.

Er is beschreven hoe en welke feedback initiatiefnemers terugkoppelen aan partners/mede-initiatiefnemers.

8. Schaalbaarheid en duurzaamheid:

Om de kwaliteit van bestaande initiatieven te bevorderen helpt het als succesvolle initiatieven verder ontwikkeld worden en daarna vaker inzetbaar zijn in een andere regio of voor een andere doelgroep.

De werkzame elementen van het initiatief zijn helder en worden beschikbaar gemaakt voor vergelijkbare initiatieven lokaal, regionaal of (inter)nationaal.

Initiatiefnemers zijn bereid om een initiatief duurzamer inzetbaar te maken in plaats van het eenmalig uitvoeren ervan.

Zij zijn bereid om het initiatief na evaluatie aan te passen zodat het langer gebruikt kan worden of zodat het gebruikt kan worden voor een andere doelgroep of regio.

9. Eerdere ervaringen:

Het initiatief is/wordt ergens anders al succesvol uitgevoerd.

Vraag na in een andere regio hoe het daar verlopen is en stimuleer eventueel de initiatiefnemers om ervaringen en kennis uit te wisselen.

Help je ons met het verbeteren van de checklist?

Deze checklist is in doorontwikkeling. Vul [hier](#) een online vragenlijst in om je feedback te geven. De meest recent versie van de checklist vind je [hier](#).

Colofon

Versie 1.0, 19 september 2024

Ontwikkeld door Trimbos-instituut

Auteurs

I. Gosselt, K. Oostenbach

Klankbörgroep

RIVM, VNG, GGD GHOR Nederland, ministerie van VWS.

Met dank aan alle kennispartners, GGD- en gemeenteprofessionals die ons van feedback hebben voorzien.

Ontwerp

Canon Nederland N.V.

Beeld

stock.adobe.com

Financiering

Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport

Contact

Vragen of op zoek naar advies? Neem contact met ons op:
mentalegezondheid@trimbos.nl

Dit is een uitgave van het Trimbos-instituut. De uitgave is gratis te downloaden via de [Webwinkel van het Trimbos-instituut](#).

Artikelnummer

TRI-61-007 © 2024

© 2024, Trimbos-instituut, Utrecht. Tekst uit deze publicatie mag worden overgenomen op voorwaarde van bronvermelding. Deze uitgave mag worden verveelvoudigd voor eigen of intern gebruik